

[Offentliggjort den 3. juni 2020]

Slots- og Kulturstyrelsen

Fejøgade 1, 2.sal
4800 Nykøbing F

Telefon +45 3395 4200
bygogplan@slks.dk
www.slks.dk

CVR 34072191

2. juni 2020

Jour.nr.: 19/07518

Udvidelse af fredningen af Frisegade 43, Nykøbing F.

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen har besluttet at udvide den eksisterende bygningsfredning på ejendommen til også at gælde belægningen mellem de to bygninger.

Fredningen omfatter herefter: "Bindingsværksforhuset (1761) med det gamle pakhus bagved (1845-46) samt stenbelægningen mellem bygningerne" på ejendommen Frisegade 43, 4800 Nykøbing F., matr.nr. 222c, Nykøbing F. Bygrunde, Guldborgsund Kommune.

Beslutningen er truffet efter § 3 og § 8, stk. 1, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Baggrund

Slots- og Kulturstyrelsen underrettede jer i brev af 20. november 2019 om, at Det Særlige Bygningssyn har indstillet, at den eksisterende fredning på ejendommen udvides. Samtidig gennemførte styrelsen en høring herom.

Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget følgende bemærkninger hertil:

Guldborgsund Kommune skriver i mail af 21. november 2019, at kommunen ingen bemærkninger har til den foreslåede fredning.

I mail af 13. marts 2020 bemærker Museum Lolland-Falster, at det er uklart, hvorvidt det asfalterede areal i den sydlige ende af gårdspladsen også er omfattet af fredningsudvidelsen. Endvidere kan museet ikke garantere for originalitetsværdien af pikstensbelægningen og bordurstenene, idet i hvert fald en del af belægningen blev omlagt i 1984: "Den nuværende belægning

giver anlægget en høj grad af autenticitet og historisk kontekst, men om det rent faktisk er historisk korrekt, kan vi kun sige noget om på et generelt plan og ikke specifikt for denne matrikel.”

Slots- og Kulturstyrelsen har følgende kommentarer hertil:

Til museets bemærkninger kan styrelsen oplyse, at fredningsudvidelsen alene gælder den pikstensbelagte gårdsplads inklusive bordursten imellem de to fredede bygninger. Det lille asfalterede areal syd herfor er således ikke fredet.

Styrelsen vil gerne takke for det historiske fotomateriale, som ledsager museets høringssvar, herunder arbejdsbillederne fra omlægningen af gårdrummet i 1980'erne. Med hensyn til belægningens autenticitet mener styrelsen ikke, at den er væsentligt forringet som følge af den nævnte omlægning. Anvendelsen af ubearbejdede marksten som belægningsmateriale går tilbage til oldtiden, og stenene er selvsagt uopslidelige. Undertiden kan det dog være nødvendigt at omlægge en gammel, forsømt belægning, typisk på grund af sætningsskader eller overgroning. Hvis stenene genanvendes, og de lægges på samme måde, vil den restaurerede belægning stadig have stor kulturhistorisk og arkitektonisk værdi.

Slots- og Kulturstyrelsen er opmærksom på, at bordurstensrækkerne er en senere tilføjelse. Bordursten er et traditionelt belægningsmateriale, som er velegnet til at skabe ganglinjer og øget tilgængelighed på et pikstensbelagt areal med en vis ”trafikbelastning”. Styrelsen medgiver, at bordurstenene ikke i sig selv har nogen kulturhistorisk værdi på dette sted, men styrelsen finder til gengæld, at der er tale om en æstetisk velegnet løsning, som ikke skader oplevelsen af det historiske gårdrum.

Slots- og Kulturstyrelsen vil ved førstkomende lejlighed drøfte den fremtidige vedligeholdelse af gårdens belægning med jer.

Begrundelse

Slots- og Kulturstyrelsen finder, at den pikstensbelagte gårdsplads inklusive bordursten mellem de to pakhuse på Frisegade 43, Nykøbing Falster, Guldborgsund Kommune, har de arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en udvidelse af fredningen hermed.

Pikstensbelægningen udgør en betydelig del af matriklens samlede karakter og er et typisk vidnesbyrd om traditionel byggeskik. Pikstensbelægningen understøtter endvidere fortællingen om ejendommens oprindelige funktion som købmandsgård, hvor det forhåndenværende materiale befæstede og gjorde gårdrummet anvendeligt.

Pikstenbelægningen er i al sin enkelhed opbygget af sten fra byens omkringliggende marker, hvilket er med til at understøtte ejendommens samlede homogene udtryk.

Klagevejledning

I kan klage til kulturministeren over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse. Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor beslutningen er offentligt bekendtgjort på styrelsens hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/bygningsfredning/fredning-saadan-foregaar-det/nye-fredninger-ophaevelser-mv/>. Offentliggørelserne på hjemmesiden er sorteret alfabetisk efter, hvilken kommune ejendommen ligger i.

Hvis I ønsker at klage, skal I indgive klagen skriftligt til Slots- og Kulturstyrelsen. I kan indsende klagen pr. mail til bygogplan@slks.dk. Styrelsen sender klagen videre til Kulturministeriet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Klage indsendt inden fristens udløb har opsættende virkning for beslutningen. Det betyder, at belægningen er fredet under behandlingen af en eventuel klagesag, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Konsekvenser

En fredning betyder bl.a., at I skal søge Slots- og Kulturstyrelsen om en tilladelse, hvis I skal foretage bygningsarbejder eller lignende, der rækker ud over almindelig vedligeholdelse.

Dette følger af § 10 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger.

Undtaget herfra er visse typer af bygningsarbejder, som kan iværksættes på grundlag af skriftlig underretning, jf. § 10, stk. 5, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer. Reglerne herfor fremgår af bekendtgørelse nr. 159 af 5. februar 2013 om iværksættelse af bygningsarbejder på fredede bygninger på grundlag af skriftlig underretning.

Offentlig bekendtgørelse og tinglysning

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af beslutningen på sin hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/bygningsfredning/fredning-saadan-foregaar-det/nye-fredninger-ophaevelser-mv/>, og tinglyse fredningsudvidelsen. I vil modtage en kopi af tinglysningen, når den foreligger.

Bygningsfredningen skal respekteres af ejendommens ejer, brugere og andre indehavere af rettigheder over ejendommen, uanset hvornår rettigheden er opnået.

Dette følger af § 7, stk. 3, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.